

ПАШКОВСЬКА Т.А.

Київський національний університет технологій та дизайну

ТВОРЧИЙ ПРОЦЕС ІНДИВІДУАЛЬНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ЗАЧІСКИ ТА СТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ

У статті розкрито творчий процес та етапи роботи дизайнера-стиліста в індивідуальному моделюванні зачісок під час розробки нових форм та силуетів зачісок, які є необхідними елементами для створення художніх образів. Виявлено сутність нової моди та її загальну ідею.

Ключові слова: стиль, зачіска, моделювання, мода, функціональність, творчий процес, художній образ.

CREATIVE PROCESS OF INDIVIDUAL HAIR MODELING AND BUILDING AN ARTISTIC IMAGE

PASHKOVSKA T.A.

Kyiv National University of Technologies and Design

The paper reveals the creative process and stages of the stylist and designer activity in individual hairstyles modeling in the context of developing new forms and silhouettes of hair styles which are crucial elements for creating artistic images. The essence and the keynote of contemporary hair fashion have been presented.

Keywords: style, hairstyle, modeling, fashion, functionality, creative process, artistic image.

Вступ. В розвитку естетичного смаку велику роль відіграє мистецтво. Воно всебічно формує та розвиває людину: поглиблює та направляє емоції, збуджує фантазію, змушує працювати думку, формує моральні принципи, розширює кругозір та «розвиває» око.

«Стиль – це сама людина», – кажуть французи. На формування індивідуального стилю людини можуть впливати літературні образи, твори живопису, образи кіногероїв, поняття зі світу музики і т.п., які в даний час часто самі по собі створюють навіть стильові напрями, характерні особливості яких проявляються в індивідуальних стилях людей. Тому під час своєї роботи стиліст неодмінно це враховує, а у більшості випадків при індивідуальному моделюванні – бере за основу.

Мета дослідження. Розкрити творчий процес та етапи роботи дизайнера-стиліста в індивідуальному моделюванні зачісок під час розробки нових форм та силуетів зачісок, які є необхідними елементами для створення художніх образів, виявити суть нової моди та її загальну ідею.

Виклад основного матеріалу дослідження. Творчий процес створення зачісок і стрижок знаходиться в близькій спорідненості з творчістю в будь-якому іншому виді людської діяльності. Праця

по створенню нових моделей зачісок по суті своїй найближче до мистецтва скульптора. Зачіска – та ж скульптура, так як, беручи участь в оформленні голови людини, вона сприяє створенню художнього образу в цілому [2, С. 22].

При моделюванні зачіски стиліст насамперед з'ясовує її функціональність і естетичне призначення, тобто умови її використання. Залежно від цього творчий процес в кожному випадку буде мати свої особливості, оскільки призначення зачіски і умови її використання диктують в деякій мірі її форму. Пошук форми образно розкриває зміст зачіски і є художнім завданням, що стоїть перед стилістом.

Робота дизайнера стилю при індивідуальному моделюванні – це робота з кожною людиною окремо, тому, приступаючи до роботи над будь-якою зачіскою (побутовою, видовищною тощо), стиліст насамперед намагається виявити художній образ конкретної людини, об'єкта моделювання зачіски [1, С. 234].

Залежно від поставленої задачі моделювання (розробка побутової, конкурсної, театральної та ін. зачіски) і з урахуванням художнього образу об'єкта моделювання, у дизайнера виникає та чи інша ідея, замисел, тобто приблизне уявлення про характер

майбутньої зачіски, яка доповнює образ або, навпаки, сприяє перевтіленню людини. В цьому випадку дуже важлива ступінь перетворення, так як навіть уточнююча зачіска, яка доповнює образ, може містити елемент перевтілення.

Інтерпретація моди відбувається найчастіше в рамках стильових напрямків. Все різноманіття форм зачісок за своїм стильовим рішенням узагальнено можна звести до трьох основних груп: зачіски класичних, строгих форм, зачіски спортивних форм і зачіски «фентезі», що дає можливість виразити себе в кожній діючій моді практично всім людям, а дизайнерам – плідно працювати над створенням форм зачісок будь-якого призначення, в нашому випадку – над образами об'єктів моделювання (рис. 1).

Вибір того чи іншого рішення моделі часто багато в чому залежить від призначення зачіски. Наприклад, для вечірньої ошатної жіночої зачіски можна використовувати як класичні форми, так і форми «фентезі», для моделей повсякденного призначення – спортивні і класичні (у видовищних моделях будь-яких стильових напрямків форма завжди подається занадто перебільшено) [1, С. 236].

Рис. 1. Класична вечірня модель зачіски

Іноді можливо, наприклад, і таке рішення: з метою особливо ефектної подачі образу красивої дівчини у вечірньому варіанті, дизайнер-стиліст, за наявності фантазійної сукні, створює за контрастом гранично скромну зачіску. Використання фантазійної зачіски в подібних випадках не завжди виправдано, оскільки, за висловом модельєрів, виникає надлишок декору. Однак, коли домагаючись нарядності, фантазійну зачіску намагаються пов'язати з одягом класичних форм або з одягом спортивного стилю, однак жодного ефекту, крім комічного, не виходить.

Якість художньої мови визначається її виразними можливостями. Основними знаками мови,

які в процесі підготовки повинен вивчити і зрозуміти майбутній дизайнер стилю, є: геометричний вид форми, величина, маса, фактура, колір, характер поверхні, оздоблення. Тому, використовуючи первинні елементи форми в їх різних станах за допомогою ряду композиційних зв'язків, співвідношень (пропорцій, масштабу, ритму, симетрії), користуючись різного роду асоціаціями, стиліст може будувати той чи інший образ.

На першій стадії роботи над образом, стиліст повинен звернутися до різних творчих джерел, намагаючись збагатити свою уяву і фантазію, враховуючи життя сучасного суспільства, історичне минуле, твори художньої літератури, мистецтво кіно, театру, актуальні пропозиції інших авторів [3, С. 75].

Окремі мотиви, взяті з цих джерел, сприяють дозріванню і конкретизації власного задуму дизайнера, втіленню його ідеї в художній образ.

Мотивом в декоративно-прикладному мистецтві називають художній елемент, покладений в основу композиції. Характер мотиву, його джерела нерідко визначають стиль художнього рішення зачіски.

При роботі над композицією зачіски стиліст прагне до створення певного художнього образу, а зачіска по відношенню до костюму в більшості випадків носить підлеглий характер. Дуже часто спонукальним імпульсом при роботі над композицією зачіски може виявитися якась деталь одягу [5, С. 18].

Наприклад, на формування задуму зачіски вирішальний вплив може здійснити наявність такої деталі одягу, як високий комір. Тому вже на початковій стадії роботи над композицією стилісту має бути зрозуміло, що все волосся моделі зачіски, яка розробляється, буде підняте вгору, і це зумовить напрямки подальших пошуків форми для вираження образного змісту.

Такого роду пошуки дають можливість дизайнерові-стилісту з великим ступенем точності уявити собі технологічну програму, тобто послідовність технічних дій, які загалом підходять вже безпосередньо для реалізації задуму (рис. 2, 3).

З огляду на те, що в початковій стадії формування задуму можливі елементи інтуїтивного і випадкового, творчий процес створення зачіски все-таки можна уявити у вигляді такої послідовності [2, С. 27]:

1) всебічне сприйняття і усвідомлення епохи, стилю, моди, ідеї зачіски, загальне уявлення про форму майбутньої зачіски (об'єм), повний політ фантазії на тему, відшукування мотиву (мотивів);

- 2) засоби втілення, тобто знаходження композиційного прийому;
- 3) технологічна програма;
- 4) реалізація задуму.

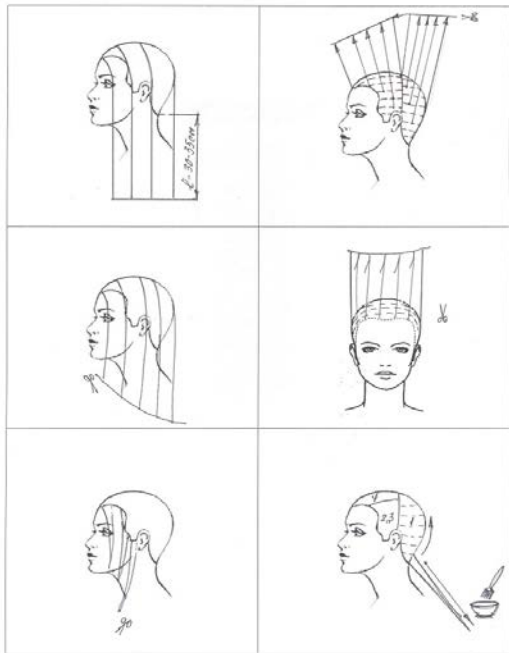

Рис. 2. Технологічна карта-схема виконання підготовчих робіт (стрижки та фарбування волосся)

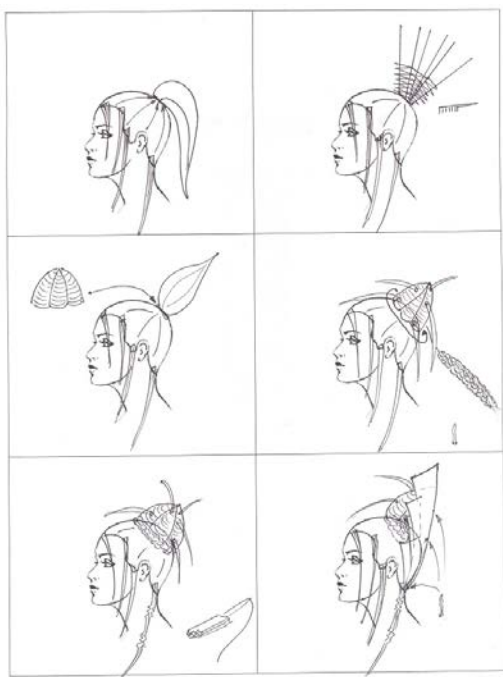

Рис. 3. Технологічна карта-схема виконання зачіски

Таким чином, творчий процес створення зачіски є послідовним поетапним уточненням загального (обсягу) через приватне (деталі), і на заключному етапі досягає максимальної конкретності.

Процес виникнення в свідомості модельєра художнього образу дуже складний, найчастіше він пов'язаний з появою не одного єдиного, а відразу декількох образів, що виникають один за одним, близьких або різних (рис. 4).

Рис. 4. Створений цілісний образ

На початковому етапі роботи дуже важливу роль у створенні моделі може зіграти малюнок. Образ, що виникає в свідомості, бажано фіксувати на папері, що дозволить доповнювати, уточнювати і перевіряти розумову роботу. Первісну ідею форми модельєри відображають в нарисі, розвивають в ескізах, відпрацьовують в робочому ескізі (проекті).

Ще більшого наближення до дійсності дає робота з перукою, укріплена на болванці. Але, якщо необхідно переглянути велику кількість варіантів, подібна робота буде пов'язана зі значними витратами часу [4, С. 53].

Постійно маючи перед собою конкретну форму, стиліст легше компонує або видозмінює деталі і зо всією визначеністю бачить конструкцію зачіски, її особливості і з великим ступенем впевненості може передбачити технічні засоби отримання деталей, їх об'єднання, технологічну послідовність операцій зі створення зачіски.

Але, якою б важливою не була підготовча робота з використанням всіх технічних засобів моделювання, творчий процес створення моделі отримує своє завершення лише при створенні самої зачіски. Найголовнішою особливістю моделювання зачісок і стрижок є те, що стиліст, на відміну від модельєрів інших професій, весь комплекс робіт по створенню моделі здійснює самостійно і власноруч, аж до створення самої зачіски. Дизайнер-стиліст повинен сам вміти добре причісувати, так як в процесі причісування

(остаточної обробки зачіски) він може отримати дещо інший вираз свого задуму, який буде сприяти поліпшенню художніх якостей моделі. У дизайні зачіски конструкцією прийнято вважати систему побудови зачіски, тобто сукупність технологічних прийомів отримання окремих деталей за допомогою використання різних інструментів і приладдя, а також технологічних способів з'єднання їх в моделі (компоновка). У повсякденній роботі конструкцією називають конструктивно-технологічну схему моделі (послідовність виконання стрижок і технологію укладання даної моделі). Повна конструкторсько-технологічна документація моделі – це технологічні інструкції, ескізи і схеми, які сприяють побудові деталей і зачіски в цілому; в них вказуються співвідношення довжини волосся на окремих ділянках голови і методи їх обробки (філірування, градування і т. п.), пояснюються особливості композиції в світлі художніх і модних вимог і, як наслідок, уточнюються особливості використання інструментів і приладдя, особливості причісування з урахуванням фактури, кольору, декоративного оздоблення різних фасонів даної моделі; даються рекомендації щодо використання даної моделі і варіанти перечісування відповідно до різних умов. Ескізи з виконаною зачіскою, які входять до цієї документації, даються в ракурсах, які найбільш характеризують модель (наприклад анфас, профіль, в повороті три чверті, вид ззаду).

Володіння рисунком для дизайнера-стиліста є дуже важливим. Крім технічного засобу моделювання, малюнок сприяє швидкому поширенню моделі серед фахівців цієї галузі.

На різних семінарах, що проводяться з метою як найшвидшого впровадження нових зачісок і стрижок, стиліст може завдяки малюнку наочніше показати особливості модних силуетів, для більшого розуміння навіть перебільшуючи їх в малюнку. Малюнок дозволяє дизайнеру у великій аудиторії з максимальною чіткістю показати особливості пропорційних членувань, укрупнено представити деталь і роз'яснити методи її одержання. І, звичайно ж, тільки в намальованій схемі дизайнер-стиліст може дати повне уявлення про всі особливості нової моделі [1, С. 319].

Велике поширення в роботі стилістів отримують моделі, які отримали визнання на конкурсі, або розроблені в конструкторсько-технологічних бюро. У першому випадку модель розповсюджується за допомогою публікації фотографій в газетах і журналах, в другому – вона разом з повною конструкторсько-технологічною

розробкою розміщується в спеціальних виданнях: професійних журналах, рекламних буклетах, експрес-бюлетені.

Висновок. Таким чином, володіння професійними знаннями і здібність мислити художніми образами дозволяють дизайнеру-стилісту створювати нові форми, образи, тобто шукати нові шляхи у перспективному моделюванні, і обирати для вираження образності зачіски необхідні художньо-технічні засоби.

Список використаних джерел

1. Аксёнова М. Мода и стиль / М. Аксёнова, Т. Евсева, А. Чернова. – М.: Мир энциклопедий Аванта+, Астрель, 2008. – 480 с.
2. Корнеев В.Д. Моделирование и художественное оформление прически: Учеб. пособие для сред. спец. учеб. заведений / В.Д. Корнеев. – М.: Легпромбытиздат, 1989. – 192 с.
3. Пармон Ф.М. Композиция костюма: Учебник для ВУЗов / Ф.М. Пармон. – М.: Легпромбытиздат, 2006. – 264 с.
4. Сыромятникова И. Взаимосвязь грима, прически и костюма в создание сценического образа // Искусство грима и макияжа / Ирина Сыромятникова. – М.: РИПОЛ классик, 2005. – С. 139–143.
5. Шевнюк О.Л. Історія костюма: Навч. посіб. / О.Л. Шевнюк. – К.: Знання, 2008. – 375 с.

References

1. Aksenova, M., Evseeva, T., Chernova, A. (2008). *Moda i stil [Fashion and style]*. Moscow: Mir entsiklopediy Avanta+, Astrel. 480 p. [in Russian].
2. Korneev, V.D. (1989). *Modelirovanie i khudozhestvennoe oformlenie pricheski: Ucheb. posobie dlia sred. spets. ucheb. zavedenii [Modelling and styling of hairstyle: Manual for vocational schools]*. Moscow: Legprombytizdat. 192 p. [in Russian].
3. Parmon, F.M. (2006). *Kompozitciia kostiuma: Uchebnik dlia VUZov [Costume composition: A textbook for high schools]*. Moscow: Legprombytizdat. 264 p. [in Russian].
4. Syromyatnikova, I. (2005). *Vzaimosviaz grima, pricheski i kostiuma v sozdanie stsenicheskogo obraza [The relationship of make-up, hair and costume creation in the scenic image]*. In: *Iskusstvo grima i makiiazha [The art of make-up]*. Moscow: RIPOL classic. P. 139–143 [in Russian].
5. Shevnyuk, O.L. (2008). *Istoriia kostiuma: Navch. posib. [History of costume: Tutorial]*. Kyiv: Znannya. – 375 p. [in Ukrainian].